საქართველოს კომუნისტური პარტია (ბოლშევიკებისა)

საქართველოს

კომუნისტი

პარასკევი, 16 ივლისი 1920 წ.

რედაქცია და კანტორა მოთავსებულია პასკევიჩის ქ. № ... თეიური ხელი ...

ფასი 5 მან.

№ 24 ყოველდღიური ორგანო საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ცენტრალურ და თბილისის კომიტეტებისა. № 24

საქართველოს კომუნისტურ პარტიის დრ. ცენტრალ კომიტეტისაგან.

კვირას 18 ივლისს, დილის 10 საათზე იხსნება საქართველოს კომუნისტურ პარტიის კომუნისტურ ორგანიზაციების წევრთა თათბირი.

1) მოხსენებები ადგილებიდან.

2) მომენტი და ჩვენი ტაქტიკა.

3) ორგანიზაციული კითხვები.

ბ-ნ ბ. ჩხიკვიშვილის საგრძნობლოში

ამას წინეთ ჩვენ ეჭვი გამოვთქვით, ვაი თუ ბათომის მთავარ ანგელოზათ განწესებულმა პირმა მარტო სასტიკი ზომებით“ ამოსწუროს მთელი თავისი შემოქმედებითი სახელმწიფოებრივი ავლა დიდება თქო. კომუნისტური პარტიის მიმართ ეს სასტიკი ზომები მოქმედების პროგრამის მთავარ მუხლათ გამხდარა. ბ. ჩხიკვიშვილს პირდაპირ უხლია ამხ. ვოლკოვისათვის, რომელიც მასთან ყოფილა პარტიულ კომიტეტის სახელით ლეგალიზაციის შესახებ მოსალაპარაკებლათ: თუ თბილისის კომუნისტების შეხედულებას იზიარებთ, ლეგალური არსებობის ნებართვას ჩემგან ნუ ელითო. სხვა პირობებში შეიძლება კიდეც დავინტერესებულიყავით იმით, თუ რა ძირითად განსხვავებას ხედავს „თბილისელ კომუნისტებში“ ბათომის საგანგებო კომისარი, მარა ახლა კი ეს არც საინტერესოა. არც საყურადღებო, ვინაიდან ნეტარ ხსენებულ შოლა მასრადინასი არ იყოს, როცა ბაწრის თხოვება, არ მინდა, ზედ ქერის გაშრობასაც შოვიმიზეზებ და ბამბისაც, როცა, შიუხედავათ მთავრობის საჯაროთ განცხადებისა, რომლის ძალით ყოველივე რაც კი აქამდის მოხდა ბათომის ოლქში სრულ დავიწყებას ეძლევა და არავის პასუხი არ მოეთხოვება, მიუხედავათ ამისა ბ. ჩხიკვიშვილი, თითქოს პოლიტიკური ნევრასტენიით ნაკრავიაო, მიზეზობს: თუ თბილისელ კომუნისტებს გავხართ, იმედი ნულარ გექნებათ, თუ უცხოელები იქნებიან თქვენში, წინდაწინვე წასულია ხელიდან თქვენი საქმე; ყოველ შემთხვევაში—განაგრძობს სახელმწიფო მოღვაწე და ამშენებელი—მე არც გაძლევთ ნებას პარტიული მუშაობის დაწყების, მარა არც გიკრძალავთ, ხოლო იცოდეთ, რომ ვინც „ზიანი“ მიაყენეს საქართველოს, ისინი განწირული არიან, არავითარ შემთხვევაში მათ არ დაუშვებ პოლიტიკურ ცხოვრებაში მონაწილეობის მისაღებათო... აი როგორი ფართო პერსპექტივებით ყოფილა გატენილი ბ. ჩხიკვიშვილი. და მის სამფლობელოში უხვი სამკალი ექნება როგორც განსაკუთრებულ რაზმს ისე საერთოთ პოლიციას. ვინ გაუსხლტება ხაფანგს, რომელსაც აწერია: უცხოელი ქვეშევრდომი? ვინ აიცილებს იარლიკს: საქართველოსთვის ზიანის მიმყენებელი? ან და—თბილისელ კომუნისტების ნათესავი? „ჩვენ ხლიანაც. რომ გვინდოდეს, მაინც ვერ დავიწყებთ ლეგალურათ მუშაობას, ვინაიდან ყველა ჩვენი აქტიური, მომუშავეები მის თვალში უცხოელებია—ებრაელები, რუსები“ და სხვ.—გვწერს ბათუმის კომიტეტის მდივანი და მართალიაც, როგორ გინდათ პარტიული მუშაობას მოკიდოთ ხელი, როცა წინდაწინვე გილენენ დ გაბაწვრით გემუქრებიან? როცა ბათუმში შესვლისთანავე ატუსაღებენ თვით ინგლისელების მიერ გაათავისუფლებულ—საბრალდებო მასალის არ ქონების გამო—ამხ. ლ. სუფერნშტეინს და 48 საათის განმავლობაში საქართველოს საზღვრებს ატოვებინებენ? ვინ

იცის პოლიტიკურ ტერმომეტრმა რა აღმოაჩინა მასში: უცხოელი ქვეშევრდომობა, თბილისის კომუნისტების მზგავსება თუ საქართველოს საზიანო მოქმედება წარსულში? ეჭვი არაა, მას თან მიჰყვება სხვა ბევრიც, მარა ჩვენმა ბათუმელმა ამხანაგებმა უნდა მოიკრიბონ მოთმინება და ენერგია და არ ჩააქრონ სავსებით ჩვენი პარტიული მუშაობის ალი ბათუმში. მართალია, ძნელი და აუტანელი პირობებია შექმნილი ჩვენს გარშემო ყველგან საქართველოში, ნამეტურ აუტანელი იქნება ჩვენი ბათუმელი ორგანიზაციის მდგომარეობა, მარა ჩვენი საქმის აუცილებელი გამარჯვება წინ უნდა გვიდგეს და იმედით და ენერგიით გვავსებდეს, რათა იმ მახინჯ ლეგალურ პირობებშიაც, რაიც დამკვიდრებულა საქართველოს ყველა კუთხეში, ჩვენ აღვადგინოთ პარტიული ორგანიზაციები და ქალაქ-სოფლის მუშებს და გლეხებს დავუკავშირდეთ მოუყაროთ თავი ჩვენი დროშის ქვეშ.

შესაძლებელია ბოლშევიკების გამარჯვება?

III

რუსეთმა ოქტომბრის რევოლიუციით დაიწყო სოციალისტურ გადატრიალების ხანა საბჭოთა რესპუბლიკის მოწყობით ამ გადატრიალებას მიეცა პოლიტიკური ფორმა, სახელმწიფოებრივი ჩარჩო. საბჭოთა სისტემა—ეს დემოკრატიზმის უმაღლესი ფორმაა, პროლეტარული დემოკრატიაზე ზედგამოჭრილი სამოსია. ხოლო, ენგელსის თქმით, დემოკრატია სავსებით უსარგებლო იქნებოდა პროლეტარიატისათვის, თუ ის მას დაუყონებლივ არ გამოიყენებდა როგორც იარაღს კერძო საკუთრების შევიწროების და მოსპობის (იხ. მისი „კომუნიზმის პრინციპები“, გვ. 22-24). რუსეთის რევოლიუციაც ამ გზას გაყვა და, გარემოების მიხედვით, შეუპოვრათ შეიჭრა კერძო საკუთრების ინსტიტუტში და მისი მაცოცხლებელი უმთავრესი ძარღვები გადაჭრა: ფაბრიკა-ზავოდების, მიმოსვლის საშვალებების, ბანკების, მაღაროების, მემამულეთა მიწების კონფისკაციით და ნაციონალიზაციით მან დასცა ეს ინსტიტუტი და შემოიღო საზოგადოებრივი მფლობელობა, სოციალისტური წარმოება. ამ მთავარ ღერძზეა დამყარებული პროლეტარული რევოლიუციის როგორც ძლიერება ისე აუცილებლობაც. ამ ზომების გარეშე, ამ საკითხებში დათმობით პროლეტარული დიქტატურა ქარწყლდება არა მარტო პრინციპიალურათ და ფაქტიურათ—მას წალეკს ნიაღვარი დაუზოგველი კონტრ-რევოლიუციის და გაცოფებულ რეაქციის. მოაკიდებიეთ როგორმე ფეხი მემამულეს მიწაზე, კაპიტალისტს ფაბრიკა-ზავოდში, ბანკირს ბანკებში და სპეკულიანტს საშინაო თუ საგარეო ვაჭრობაში, და ეს მყვლეფელთა ბლოკი სულ მალე შესძლებს უკვე ფეხის მომაგრებას და სავსებით გამაგრებასაც ეკონომიურ ცხოვრების უმთავრეს სფეროებში და გამონახავს ათასგვარ გზას და საშუალებას პროლეტარული რეჟიმის ძირის სათხრელად და შემდეგ დასამხობათ. კლასთა მოსპობა, კლასთა გაუქმება—აი ერთად ერთი სათადარიგო ზომა პროლეტარული რევოლიუციის მოსაპოვართა შენარჩუნების, სხვა მოსაზრებებსაც რო თავი დავანებოთ. ამიტომაც ყოვლად შეუძლებელია კომუნისტური პარტიის—ამ ქეთაურის პროლეტარული რევოლიუციის დათმობის გზაზე შედგომა, „გამემარჯვენება“ შინაურ ბურჟუაზიის მიმართ—ეს იქნება ან ბურჟუაზიის ხელახლა ფეხზე წამოყენება, მაგრამ, ეს იქნებოდა თავისივე ხელით თავის დაკვლა. ეს იქნებოდა თავისი თავისთვის ისეთი სისხლის გალების მომზადება, რომელთანაც პარიჟის კომუნის ტრაგედია უმნიშვნელო ხელის მაკანრვათ მოგვეჩვენებოდა: „გამემარჯვენებული“ პროლეტარულ პარტიას ბურჟუაზიული-ფეოდალური კონტრ-რევოლიუცია ჩაახრჩობდა სისხლში, თან ჩააყოლებდა მშრომელთა მასსებს, ყოველ პატარა ქალაქში და სოფელშიც კი საკუთარი „პარიჟის კომუნის“ გეკატომბების კოცონი დაენთებოდა. ასეთი დასასრული საბჭოთა რესპუბლიკის წარმოსადგენია (ანუ უკეთ წარმოსადგენი იყო), როგორც შედეგი მისი დამარცხების კონტრ-რევოლიუციასთან პირდაპირ, ხელჩართულ ბრძოლაში, ხოლო ყოვლად წარმოუდგენელია, როგორც შედეგი ბოლშევიკების ნებაყოფლობითი გამემარჯვენების, მათ მიერ გასრესილი ექსპლოატატორების მათივე ხელით წამოყენების და შეიარაღებით. შეუძლებელია ყოველივე ეს ეკონომიურათ და პოლიტიკურათ, შეუძლებელია ფსიხოლოგიურათაც.

მაგრამ არის მეორე მხარე, და უფრო მნიშვნელოვანიც. ამ საკითხში პროლეტარიატის რევოლიუცია სოლიდარული უნდა იყოს ყველა ქვეყნებში თუ არა, რამოდენიმე მნიშვნელოვან, მრეწველობით წინ წაწეულ ქვეყნებში მაინც. ნაციონალური ფარგლები უნდა გადალახოს მან და შეიქნეს ინტერნაციონალური. უამისოთ სოციალისტური გადატრიალება ცალკე ქვეყანაში დიდხანს ვერ გასძლებს, მის დამხობას მოახერხებს ასე თუ ისე საერთაშორისო ბურჟუასიული რეაქცია, რომელიც—ძმა ძმისთვისო შავი დღისთვისო—მიეშველება თავისი მოძმე ბურჟუაზიას, „წუპაკ“ მუშა-გლეხებისგან დაჩაგრულს და შეეცდება მისი ბატონობის აღდგენას, რათა ბატონობა შეინარჩუნოს თითონ თავის საკუთარ, წილხდომილ ქვეყანაში. როგორია ამ მხრით რუსეთის რევოლიუციის ახალი პერსპექტივები?

ლეიპციგი და სტრასბურგი

ორი დაგვიანებული, მაგრამ მეტად საინტერესო დოკუმენტი.

მენშევიკებმა ეს ორი დოკუმენტი თავის მკითხველებს დაუმალეს. თავის დროზე ისინი არ გამოუქვეყნებიათ. ბ-ნ თეკლათელის ბუნდოვანი და სრულიად დამახინჯებული „კომმენტარიებით“ დაკმაყოფილდენ. ეს გასაკვირი არ არის. ლეიპციგი და სტრასბურგი არც ისე აბუჩად ასაგდები ქალაქებია თუ გინდ საქართველოს მენშევიკების მიერაც. იმის დამტკიცება, რომ ბერლინის და პარიზის პროლეტარიატი „გააზიელდა“ და ჩვენ, ქუთაისის და თეკლათის მენშევიკებმა უნდა ვასწავლოთ მათ „ევროპიელობაო“, თვით ყველაფრის მთქმელი მენშევიკებისთვისაც საჩოთირო გამოდგა. „მართალია, ჩვენი მკითხველი ჯერჯერობით მგონი ქე გვიჯერის, რომ მოსკოვის და პეტერბურგის პროლეტარებს შორაპნიდან უნდა ვასწავლოთ ჭკუა“-ო, მაგრამ იმის დაჯარება, რომ პარიზის პროლეტარებსაც „ჩვენი სამოქმედო პროგრამა გაუგზავნოთ“—ამას თვით „ერთობის“ და „ბორბის“ მკითხველებსაც ვერ მოეთხოვთო“. საკითხი კი სწორეთ ასე იდგა. ეს ორი დოკუმენტი პირდაპირ შუბლში სცემდა მენშევიკებს. და მათ არჩიეს სიჩუმით ჩაევლოთ.

ეს დოკუმენტები ჩვენი გაზეთის ფურცლებზე უკვე დაიბეჭდა. პირველი დოკუმენტი არის რეზოლიუცია გერმანიის დამოუკიდებელ სოც.-დემოკ. პარტიისა, მიღებული ლეიპციგის ყრილობაზე დეკემბერში 1919 წ. როგორც ვიცით, ზოგიერთი ქართველი მენშევიკი ძალიან ხშირათ ეპოტინება ამ პარტიის ავტორიტეტს. და მართლაც ავტორიტეტი მას დიდი აქვს; მარტო ის რას ნიშნავს, რომ ის აერთიანებს თავის პარტიაში 750,000 გერმანელ მუშას; გარდა ამისა, თვით ლიდერები ამ პარტიისა ძალიან „ავტორიტარული“ პირებია. მაგალითად: გილფერდინი, დეიმიგი, ლედებური, კურტ ეითგერი, კრისპინი, წარსულში კლარა ცეტკინი (ეს უკანასკნელი დღეს გერმანიის კომუნისტური პარტიის ერთი ბელათაგანია, თუმც იგი ახლა ფაქტიურად ამ პარტიაში არავითარ როლს არ თამაშობს) და თვით კაუცკიც. ასე რომ ამ პარტიის წინაალმდეგ მენშევიკების ფინიებმა ვერ გაბედეს, აშკარად მაინც, გამოსვლა. სამაგიეროდ სხვა გვარი ხრიკი იხმარეს: ისარგებლეს იმით, რომ საქართველოში სოციალისტური გაზეთები მათი წყალობით არ გამოდიოდა,—მიჩქმალეს ის რეზოლიუცია, თავის მკითხველებს, ქართველ მუშებს დაუმალეს. რას ამბობს ეს რეზოლიუცია?

პირველად ყოვლისა იქ ნათქვამია, რომ გერმანიის დამოუკიდებელთა პარტია გამოდის მეორე ინტერნაციონალ. ეს პირველი დიდი ლახვარი იყო მენშევიკებისათვის. ის პარტია, რომელიც ქვაკუთხედათ ითვლებოდა მეორე ინტერნაციონალისა, სტოვებს მას, თუ კი მივიღებთ მხედველობაში, რომ გერმანიის კომუნისტური (სპარტაკ) პარტიამ თვით იმპერიალისტური ომის დროს გაწყვიტეს კავშირი მეორე ინტერ—თან, გამოდის რომ დღეს გერმანიიდან მეორე ინ—ში შედის მხოლოდ შეიდემან-ნოსკეს (გერმანელი მენშევიკები) როზა ლიუქსენბურგის, კარლ ლიბკნეხტის, ლევინეს, ტიშკოს, კურტ ეისნერის და მრავალი ათიათასი გერმანელი რევოლიუციონერების მკვლელების — პარტიაა. მეორე, კიდევ უფრო მენშევიკებისათვის მწვავე ლახვარი ის არის, რომ რეზოლიუციაში აშკარათ ნათქვამია:

„სოციალიზმის განხორციელება პროლეტარიატის დიქტატურით, და ამ დიქტატურის, ფორმა—საბჭოთა სისტემა“.

მთელ რეზოლიუციაში სიტყვაც არ არის ნათქვამი „დემოკრატიზმი“-ს შესახებ, ნათლად, აშკარად ამბობენ: არა დემოკრატიზმიდან სოციალიზმში, როგორც ამას გაიძახიან ჩვენი „ევროპიელი“ სოციალისტები, არამედ საბჭოების სისტემაზე აგებული პროლეტარიატის დიქტატურით. და ბოლოს მოითხოვენ მჭიდრო კავშირს მე-III ინტერნაციონალითან. ამრიგათ სამი უმთავრესი საკითხი, რომლის გარშემო ტრიალებს მთელი ჩვენი ბრძოლა: 1) დემოკრატიზმი თუ პროლეტარიატის კლასიური დიქტატურა? 2) დემოკრატიული რესპუბლიკა, თუ საბჭოების სისტემაზე აგებული სოციალისტური მართველობა? 3) მე-II ინ-ლი—თუ მესამე? ამ სამ უმთავრეს კითხვებში, რომლებიც თითქმის სრულიად აფასებს სოციალისტური პარტიების საიმედო პროგრამას გერმანიის დამოუკ. სოც.-დემ. პარტია აშკარათ, უყოყმანოთ მოცილდა მენშევიკების საერთო პროგრამას, და თუმცა ნელი ნაბიჯით, ბორძიკით, მაგრამ მაინც ჩვენსკენ მოდის. მეორე დოკუმენტი არის რეზოლიუცია მიღებული საფრანგეთის სოციალისტური პარტიის ყრილობის მიერ სტრასბურგში 24—29 იანვარს 1920 წ. ეს რეზოლიუცია განმეორებაა ლეიპციგის რეზოლიუციის უფრო მეტი წინადადებით და სიტყვებით.

აქ-კი საფრანგეთის სოციალ. პარტია აცხადებს, რომ ის გამოდის მეორე ინტერნაციონალიდან, ვინაიდან იგი უკვე არ უპასუხებს მასების რევოლიუციონურ განწყობილებას“.

აქაც გარკვეულად, ნათლად არის ნათქვამი, რომ ყველა უმთავრესი პრინციპები მესამე კომუნისტური ინტ-ლისა, რომლებიც იმავე დროს არიან პრინციპები „კომუნისტური მანიფესტისა“ და სოციალისტური კონგრესებისა, ქვაკუთხედათ უნდა დაედგას ახალ თვითმოქმედ ინტერნაციონალს.

კონგრესი გულითადი სალამით და სისრულით ეგებება საბჭოთა რუსეთის დიად გამარჯვებებს.

იგი ავალებს პარტიის ც. კ. დაიწყოს მოლაპარაკება მესამე ინტერნაციონალთან, თვითმომქმედი ინტერნაციონალის შესაქმნელათ.

ამ რიგათ უმთავრესი პრინციპიალური საკითხებში საფრანგეთის სოციალისტური პარტია ისევე, როგორც გერმანიის დამოუკიდებელნი, შორდებიან მეორე მენშევიკურ ინტერნაციონალს და ემხრობა კომუნისტურს.

რასაკვირველია, ყველა ეს იმას კი არ ნიშნავს, რომ გერმანელი დამოუკიდებელთა ლიდერები გაბოლშევიკდენ, ან და ლონგე-პრესმანი გაკომუნისტდენ; არა ჩვენ ამის იმედი არც გვაქვს და ეს არც საჭიროა. ჩვენ გვაინტერესებს მხოლოდ იმ მასების სულის კვეთება, რომლებიც ჯერ-კიდევ მათ ორგანიზაციებში ირიცხებიან; და ის ფაქტი, რომ ლონგეგილფერდინგები იძულებულნი არიან ასეთი რეზოლიუციები მიიღონ, ეს ფაქტები იმის მაჩვენებელია, რომ მასები მარცხნივ მიდიან, ახალ გზას ირჩევენ: ეს გზა კი მე-II ინტერნაციონალიდან—მესამეში მიდის. აი ეს გვაინტერესებს ჩვენ. რაც შეეხება ბელადებს, ალბათ უმრავლესობა გარიყულნი დარჩებიან, ისე, როგორც გაირიყენ რევოლიუციიდან ბერშტეინი, კაუცკი, რენოდელ,—ტომა და სხვები. პატიოსანნი კი, თავის შეცდომებს აშკარათ აღიარებენ და პროლეტარიატთან ერთად დასახულ გზას გაყვებოდენ და რომ მასები თავბრუდამხვევ სისწრაფით მიექანებიან მარცხნივ, გვაჩვენებს შემდეგი მაგალითები პირველათ ავიღოთ საფრანგეთის და მთელი მსოფლიოს პროლეტარული გული, პარიზის პროლეტარიატი როგორც ვიცით პარიზი შედის ფედერაციაში.

ჩვენ გვგონია, რომ ვერც თეკლათელი და ვერც დევდარიანი გაბედავს იმის თქმას, რომ პარიზი აზიაშია და პარიზის პროლეტარები „აზიელებია“; ჩვენ დარწმუნებული ვართ ამაში „ერთობაბორბას“ მკითხველებიც დაგვეთანხმებიან.

და აი ამ ფედერაციის ყრილობაზე აპრილში 1919 წ. მეორე ინტერნაციონალის (ე. ი. მენშევიკების) მომხრენი, რომლებმაც ხმა მისცეს ლეონ ბლიუმის რეზოლიუციას, აღმოჩნდენ 1305 კაცი; ოპორტინისტებმა, რომლებიც მხოლოდ სხვა და სხვა პირობებით რჩებოდენ მეორე ინტერნაციონალში (ლონგეტისტები) მიიღეს 3999 ხმა. (ვერფეილის რეზოლიუცია); დაბოლოს მესამე კომუნისტური ინტერნაციონალის მომხრენი აღმოჩნდნენ მხოლოდ 2,214 კაცი. (კომუნისტები).

ასე იყო აპრილში 1919 წ. ახლა ვნახოთ, როგორი შედეგები მოგვცა ამავე ფედერაციის ყრილობამ თებერვალში 1920 წ. დაახლოვებით ერთი წლის შემდეგ.

მეორე ინტერნაციონალის მომხრეთა რეზოლიუციას (რენოდელი) ხმა მისცა 615 კაცმა. ლონგეს ჯგუფს, რომელიც

ახლა უფრო რადიკალური, რევოლიუციონერი რეზოლიუციით გამოდის ვიდრე აპრილში, სახელდობრ, ის მოითხოვს მეორედან გამოსვლას და მესამესთან მოლაპარაკების დაწყებას,—ხმას აძლევენ 5,988 კაცი.

დაბოლოს ამხ. ლორიოს (ფრანგი კომუნისტი) რევოლიუცია ღებულობს 9,930 ხმას. ციფრები მჭერმეტყველურად ლაპარაკებენ. და ეს ხდება პარიზის ფედერაციაში. ეს არ დაივიწყონ ჩვენმა მოწინააღმდეგენმა.

ასევე მოხდა პადე-ვალეს ფედერაციაში:

236 დელეგატი მიემხრო მესამე ინტერნაციონალს, 136 — „აღმდგენელთ" და 123 მემარჯვენე სოციალ-პატრიოტებს (მენშევიკებს).

ასეთსავე სურათს ვხედავთ თვით ელზას-ლოტარინგიაში.

ამ ფედერაციის ყრილობაზე მოსულ 70 დელეგატებიდან 42 ხმა მისცა ლორიოს რეზოლიუციას.

დაბოლოს თვით სტრასბურგის ყრილობაზე ნათლად სჩანს საფრანგეთის პროლეტარიატის მარცხნივ სვლა.

თავი რომ დავანებოთ თვით მთელი ყრილობის რეზოლიუციის შედარებით შარშანდელთან უფრო რევოლიუციონური ხასიათის საკმარისია აღვნიშნოთ შემდეგი:

ამხ. ლორიამ, რომელმაც ერთი წლის წინათ თავისი რეზოლიუციის გარშემო შესძლო შემოეკრიბა მხოლოდ 256 ხმა, ახლა მიიღო—1621.

ჩვენ მხოლოდ ციფრებით და ფაქტებით ვლაპარაკობთ. ყველა, ვისაც კი არ დაკარგვია, ან და განგებ არ იკარგავს უნარს რაიმეს გაგებისა, აშკარათ ხედავს თუ ვინ იზრდება, და ვინ კვდება; კვდება მე-2 ინტერნაციონალი-ინტერნაციონალი მუშათა კლასის მოღალატეებისა, რევოლიუციონერების ჯალათებისა—შეიდემანის, რენოდელის, ნოსკეს, აქსელროდის, ჟორდანიასი და ძმათა მათთა, იზრდება და მაგრდება მე-3 კომუნისტური ინტერნაციონალი—ინ-ლი გამარჯვებული მუშათა კლასისა და მისი ხელმძღვანელი პარტიებისა, ინ-ლი ლიბკნეხტის, როზა ლიუქსენბურგის, მერინგის, ლენინის, ჯეგლუნდის, მაკლინის და მრავალი სხვა წამებულთა და ცოცხალი რევოლიუციონერებისა.

გახრწნილი ცხედარს მეორე ინტერნაციონალისა მოაკლდა კიდევ ორი უძლიერესი სოციალისტური პარტია: გერმანიის დამოუკიდებელნი და საფრანგეთის სოციალისტები.

ჩვენ არ ვიცით დღეს ვინ დარჩა იქ: გარდა გერმანელი შეიდამანელებისა და ქართველი მენშევიკებისა.

უკანასკნელნი კი იქ არიან, ამას თვითონაც არ უარყოფენ. და აი ჩვენ ვეკითხებით „ერთობას" და „ბორბას" მკითხველ მუშებს და გლეხებს: რატომ არ კითხავთ თქვენს თავს, თქვენს გრძნობას, ან თქვენ „ბელადებს," თუ ვისთანა ხართ თქვენ საერთაშორისო კაპიტალის წინააღმდეგ ბრძოლის დროს? ნუ თუ თქვენი პროლეტარული, მუშური გრძნობა არ შეძრწუნდება, როდესაც თქვენ თქვენი მეთაურების სახით გვერდზე უზიხართ გერმანიის და მთელი ქვეყნის პროლეტარიატის იუდებს, ლიბკნეხტის და როზა ლიუქსემბურგის მკვლელებს? ვთქვათ, რომ თქვენ არ გინდათ იაროთ რუსეთის მუშათა კლასთან ერთად, რომელიც დღეს თავისი სისხლით და ოფლით საკაცობრიო იდეალებს ხორცს ასხამს, მაგრამ ნუ თუ თქვენ ისიც არ გინდათ, რომ თქვენი ნაბიჯი გაუსწოროთ ზურგიდან მაინც გვერდით თუ არა, ევროპის პროლეტარიატს?

ნუ თუ თქვენ დაივიწყეთ სრულიად მარქსის სიტყვები: „პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით" და წითელი დროშა სამფეროვან დროშაზე გაცვალეთ სამუდამოთ?!

ვინ-ბან

ადგილობრივი პრესა

კვირის მოხსენებაში საგარეო საქმეთა მინისტრმა, ბ. გეგეჭკორმა მიუხედავათ იმისა, რომ „დიპლომატებს" ენა თავის აზრების დასამალავათ აქვთ, მაინც საკმაო გარკვევით გამოამზეურა თუ როგორ უყურებს საქართველოს მთავრობა რუსეთთან და აზერბაიჯანთან დადებულ საზავო ხელშეკრულებას. მართალია გუშინდელ რუსულს (?) გაზეთებში ბ. გეგეჭკორმა გამოაქვეყნა „ნამდვილი, სწორი ტექსტი" თავის წარმოთქმულ სიტყვის, მარა დღევანდელი ქართულ „ერთობის" მოწინავე მეტად დამახასიათებელი და მაჩვენებელია.

მოგვყავს ის ცოტაოდენი შემოკლებით:

„**წითელთა" მეზობლობა** იმ ხანაში, როდესაც კომუნისტები შინაურს კონტრ-რევოლიუციას ებრძოდენ, სანამ ისინი დენიკინ-კოლჩაკის რეაქციისაგან იცავდენ რუსეთს, მათი ძალა-უფლება და მათი პოლიტიკის ნამდვილი ბუნება დაჩრდილული იყო და ისე მკაფიოდ არა ჩანდა. როგორც კი გაქრა რუსეთის შინაური კონტრ-რევოლიუც. საფრთხე, კომუნისტური სახელმწიფოებრიობის ხასიათიც ყველასათვის აშკარა და დასანახი შეიქნა, და რაც უფრო სამხრეთისაკენ მოიწევდენ „წითელი" რაზმები, რაც უფრო შორდებოდენ თავის მშობლიურ კერას—შიდა რუსეთს, რაც უფრო უახლოვდებოდენ ჩვენს ქვეყანას, მით უფრო ცხადი ხდებოდა ჩვენი დემოკრატიისთვის მათი წმინდა იმპერიალისტური სულიერი განწყობილება. დღეს ჩვენ უკვე სრულიად აშკარათ ვხედავთ, რომ არავითარი განსხვავება არ არის იმ ჯარს შორის, რომელიც შარშან ამ დროს სოჭის, თერგის და ყუბანის ილქებიდან აწვებოდა ჩვენს ქვეყანას დენიკინის სარდლობით და იმ ჯარს შორის, რომელიც აზერბაიჯანის მხრიდან მოაწვა მას (და მიუხედავად ზავისა ჯერ კიდევ აწვება) ლევანდოვსკის მეთაურობით".

„ორივე ჯარი ერთმანეთისაგან დიდათ არ განსხვავდება: დენიკინის შავი ლაშქარიც და ლევანდოვსკის „წითელი" ლაშქარიც შემდგარია უმეტესად ისევ იმ ნიკოთოზის სალდათებისაგან, რომლებიც 1914 წლიდან თავის სოფლებს მოაშორეს და დღემდის ჯერ კიდევ სახლში ვერ დაბრუნებულან. კიდევ უფრო მეტი: დღევანდელი „წითელი" ჯარების ძალიან დიდი ნაწილი დენიკინის და კოლჩაკის სამსახურში ნამყოფებია და ამ შავი გენერლების მიერ მოწყობილი. შარშან დენიკინის ყაზახების შიშით ისინი იძულებული იყვნენ „მოხალისეთა" არმიაში შესულიყვნენ, წელს კი კომუნისტების შიშით იძულებულნი გახდენ ტროცკის ჯარში ჩარიცხულიყვნენ.

სულიერი განწყობილება დენიკინის ჯარისა და ლევანდოვსკის ჯარისა ერთი მეორისაგან არაფრით არ განირჩევა. მიზნები ორივესი სრულებით ერთნაირია. დენიკინის მიზანი იყო—„რუსეთის აღდგენა", მისი გაერთიანება ძველ საზღვრებში, ე. ი. მის საზღვრებში დაბრუნება იმ სახელმწიფოებისა, რომლებმაც რუსეთისაგან დამოუკიდებული პოლიტიკური ცხოვრება მოაწყვეს. ტროცკის ჯარის ამიერ-კავკასიაში მოსვლასაც არავითარი, სხვა აზრი არა აქვს, გარდა რუსეთის აღდგენისა. განსხვავება მხოლოდ სიტყვაში, ფრაზეოლოგიაშია.

დენიკინის ჯარი მოიწევდა ამიერ-კავკასიისაკენ უმთავრესად იმ მიზნით, რომ ხელში ჩაეგდო ქ. ბაქო და მისი ნავთი, ურომლისოდაც რუსეთს ძლიერ უჭირს ცხოვრება. „წითელი" ჯარების გამოლაშქრებასაც ისევ ეს მიზანი ჰქონდა და მოსვლის პირველი დღიდანვე ისინი აუარებელ ნავთს ეზიდებიან ბაქოდან. როგორც თვითმპყრობელობის დროის, ისე დენიკინის, ისე საბჭოთა რუსეთისათვის ქ. ბაქოს დაპყრობა მხოლოდ მაშინ იქნება უზრუნველყოფილი, თუ მთელი ამიერ-კავკასია რუსეთის ნაწილი იქნება. ამით აიხსნება ამ სამივე რუსეთის სრულიად ერთხაირი ნოწევა საქართველოსაკენ და სომხეთისაკენ.

თუ არის რაიმე განსხვავება ძველი რუსეთის შავ ჯარსა და ახალი რუსეთის „წითელ" ჯარს შორის, ეს განსხვავება ახალის სასარგებლოთ არას ამბობს. რუსეთის ეკონომიური ცხოვრება ელვის სისწრაფით მიექანება უფსკრულისაკენ. იმ სარჩო-საბადებელს, რაც დაგროვილი იყო ძველ რუსეთში, არაფერი არ მომატებია უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში. ამ ხანში იჭმებოდა და ნადგურდებოდა ძველი თაობის მონაგარი. საქმე ბოლო დროს იქამდის მივიდა, რომ რუსეთს თავისი საკუთარი ჯარის შენახვაც კი ძლიერ უჭირდება. ჯარი თავს ინახავს იმით, რომ რომელიმე ადგილას მივა და მცხოვრებლებს წაართმევს მთელს სარჩო-საბადებელს. ცხოვრობს ამ ადგილას, სანამ არის წასართმევი. როდესაც მცხოვრებლებს აღარაფერი დარჩებათ, „წითელი" ჯარი განაგრძობს თავის „სამხედრო" მოქმედებას და ახალი „პურიანი" ადგილის დაპყრობას.

ამნაირი აშკარა **მაროდერული** ბედი ასვია წითელი ჯარის მოქმედებას უკანასკნელ ხანებში. და, რაც უფრო დამახასიათებელია, „წითელი" სარდლობა კიდევაც აქეზებს „წითელ" არმიას ამნაირ მტაცებლურ-ყაჩაღურ მოქმედებაში...

მაგრამ ეს მტაცებლურ-ყაჩაღური ხასიათი „წითელი" არმიის სამხედრო მოქმედებისა არსად არ ყოფილა ისე აშკარა, როგორც ბედკრულ აღერბეიჯანში. ქ. ბაქოდან გატანილია ყველაფერი, რის გატანაც კი შეიძლება.

ეჭვი არ არის, რომ პატარა აღერბეიჯანი ბევრ ხანს ვერ გააძღობს დიდს რუსეთს: მისი სარჩო-საბადებელი ბევრი-ბევრი რამდენსამე თვეს ეყოს სამი წლის უჭმელ-უსმელ „წითელ არმიელებს". მათ სარდლობას დღესვე თავდარიგის დაჭერა სჭირდება, რომ „წითელ" ჯარების გამოსაკვებათ შემდეგი „ეტაპი" გამონახოს.

აღერბეიჯანის შემდეგ ეს „ეტაპი", ეჭვი არ არის, უნდა საქართველო იყოს, საქართველო მთელ ძველ რუსეთში ერთად-ერთი ქვეყანაა, სადაც არ განადგურებულა ის სიმდიდრე, რაც წინ იყო დაგროვილი, თფილისი არ შეიძლება მეტათ გემრიელ ლუკმათ არ მოეჩვენოს „წითელ" არმიას. და როგორც დამშეული მგელი არ შეიძლება არ ეძგეროს რკინის გალიას, რომელშიაც გემრიელ ხორცს დაინახავს, ისე შეუძლებელია „წითელი" ჯარები თფილისზე კბილებს არ ილესავდენ. ათასი რომ ზავი შეჰკრათ, „წითელ არმიელების" თფილისისაკენ ლტოლვას ვერ შეაჩერებთ. ეს ლტოლვა სტიქიონია შიმშილისაგან გამხეცებული ბრბოსი.

დაახლოვებით ერთი წელიწადი სჭამეს კომუნისტებმა შიდა რუსეთი, როდესაც იქ შესჭამეს, რაც კი შეიჭმებოდა, უკრაინას ეძგერნენ, წაართვეს, რაც კი მოახერხეს და რაც კი მოასწრეს და წანართმევით რამდენსამე ხანს გამოიკვებეს თავი; შემდეგ კალიასავით შეესიენ დონს, ყუბანს და თერგს. მათ გაძარცვის შემდეგ — ბაქო და აღერბეიჯანი, შემდეგ სპარსეთი („წავიდეთ სპარსეთში ბრინჯის გამოსატანათ!"-იყო მათი ლოზუნგი). უკანასკნელი ცნობებით „წითელი" ჯარი უკვე სომხურ ყარაბახს შესევია.

ამ შესევითი პოლიტიკის მსხვერპლად კომუნისტებმა მხოლოდ საქართველო ვერ გადააქციეს. მით უფრო ძლიერი უნდა იყოს ამ გემრიელი ლუკმის ხელში ჩაგდება, თფილისიდან ლენინისათვის „საჩუქრად" ხუთასიოდე ვაგონ სანოვაგის გატანა, საქართველოს გლეხებისაგან „ნება-ყოფლობით" პურის ჩამორთმევა და მისი გაგზავნა მოსკოვისაკენ დამშეულ კომისარების გამოსაკვებათ.

საქართველოს დემოკრატიას ნათლად გათვალისწინებული უნდა ჰქონდეს ასეთი სულიერი განწყობილება თავისი „წითელი" მეზობლისა".

„ერთობის" წვრილფეხა მუზმუზელა აი როგორ გაჰკივის:

„კომუნისტები მახეში გაებნენ. ამას თითონაც კარგათ გრძნობენ და მათი პრესა ხან აქეთ ეხეთქება, ხან იქით. თბილისში კომუნისტები აწყობენ გამოსვლას. რომ გამოსვლა სერიოზული იქნებოდა, ამაში ისე იყვნენ დარწმუნებულნი, რომ წინდაწინვე იყო გაგზავნილი ბაქოს „კომუნისტში" ცნობა, თბილისში დიდი გამოსვლა მოხდა, მენშევიკების მთავრობამ მიტინგს ჯარი მიუსია და მრავალი ხალხი გაჟლიტაო. ამ ცნობის გამო ბაქოს „კომუნისტმა" აღვირწახსნილი დემაგოგია გასწია ბაქოს მუშებში „რამიშვილის ახალ სამხედრო საქმეებზე". ამავე დროს თბილისში „კომუნისტების" (რუსულ და ქართულის) წერილებიდანაც და კომუნისტების ც. კ—ტის განცხადებიდანაც აშკარად ჩანდა, რომ თბილისში რაღაც მზადდება. ყველაფრიდან სჩანს, რომ კომუნისტებს ნახტომი შეეშალათ, თბილისში გამოსვლა უიმედო და უაზრო გამოდგა. მათ მიერ გალესილი იარაღი მათ წინააღმდეგ მიიმართა.—თბილისის პროლეტარიატმა ყველა პროფ. კავშირების გამგეობათა კრებაზე მრისხანედ აიმაღლა ხმა მათ წინააღმდეგ და საქართველოს მთავრობას მოსთხოვა კიდევ უფრო მკაცრი ზომები კომუნისტების პროვოკაციის მოსასპობად. რუსული და ქართული „კომუნისტები" მაინც ცდილობენ თავი დააღწიონ იმ სასირცხვილო მდგომარეობას, რომელშიაც ჩაცვივდენ და თავისებურად ხსნიან ბაქოს გაზეთში ასე გაუფრთხილებლად გამომჟღავნებულ შეთქმულობას"

ჭეშმარიტათ საშიში და სახიფათოა ასეთი ჯიშის ხალხთან რაიმე დამოკიდებულების დაჭერა. არა თუ ყალბი დეპეშის გაგზავნაზე მზათ უნდა იყოს ასეთი ლიტერატურული ჯიბგირი, ჩუმათ პროკლამაციების შემოყრას ან და ბომბის შემოპარებასაც უნდა მოელოდე მისგან მისი მოწინააღმდეგე.

* * *

იგივე ლიტერატურული ჯენტლმენი შავდღეს მოსწრებულ დევდარიანის შველას აპირებს და აი როგორ ამუშავებს თავისი სპეციფიური ნიჭის ყველა ძაფებს და ბ. დევდარიანის ღრმა სოციოლოგიურ დებულებას დენიკინის ობიექტიურათ რევოლიუციონერობაზე როგორ „აქართულებს".

„ქართული „კომუნისტი" ამხ. ს. დევდარიანს „დენიკინელობას" უკიჟინებს. ამას გაზეთი ამყარებს ს. დევდარიანის მიერ ხარკოვის ჟურნალში მოთავსებული წერილის ერთად-ერთ ფრაზაზე, რომელშიაც შემდეგი აზრი იყო გატარებული: ბალშევიკები სუბიექტიურათ რევოლიუციისაკენ ილტვიან, მაგრამ ობიექტიურათ რეაქციას უმზადებენ ნიადაგს; დენიკინი კი, პირიქით, სუბიექტიურათ რეაქციი[illegible] მაგრამ ობიექტიურად [illegible] [illegible] უციას ამზადებს ლ, მაშასა[illegible] უციურ როლს თამაშობსო. [illegible] თი ჰკუათმყოფელი ადამია[illegible] მებდა, ამით თვითმპყრობ[illegible] ადიდებო. დღეს კი „კომ[illegible]სტი" ეძებს... ამხ. დევდარიანმა [illegible] ხა, **სწორეთ ამ წერილის[illegible] მა დაკეტა ჟურნალიო.** [illegible] წინააღმდეგ? მაგრამ კომ[illegible]ტებს რაიმე ლოღიკური მოსაზ[illegible]ით მებთ? ისინი მაინც განაგ[illegible]ბენ [illegible]ნუაციებს".

მიაქციეთ ყურადღება [illegible] გასმულ ადგილებს და და[illegible] გიძლიათ ბ. დევდარიანის [illegible] ბემძვრალა ჟურნალისტის [illegible] კუსებით.

„ჩვენ იმას გიმტკიცებთ [illegible] ჯენტლემენი, — რომ დენი[illegible] ჟურ[illegible] სწორეთ იმიტომ დახურა, [illegible] ლიტიკა ამხ. სანის წერილ[illegible] კილოთი იყო დახასიათე[illegible]. [illegible] მპყრობელი მთავრობა კი [illegible] გაზეთებს ზოგჯერ კეტა[illegible] **მომხრეობისთვის**"...

გაიგე რამე მკითხველ[illegible] ლოთ ის, რომ უიმედო [illegible] გამოაბრუნებს ვერც ასეთ[illegible]

ბიულეტენი პრესბიუროსი.

რ. ს. ფ. ს. რ. წარმომადგენლობასთან საქართველოში.

საბჭოთა რუსეთში.

ნანსენი მოსკოვის საბჭოს სხდომაზე.

მოსკოვი, 12 ივლისი. მოსკოვის საბჭოს პლენალურ სხდომას დაესწრო ნორვეგიელი დელეგატი ამხ. ფრტიოფ ნანსენი; მან მისალმების სიტყვა წარმოსთქვა.

პური ყუბანის ოლქში.

ეკატერინოდარი, 5 ივლისი. ამხ. იან. პოლუიანმა ყუბანში სურსათის მდგომარეობის შესახებ განაცხადა შემდეგი:

„მოსავალი ყუბანში წელს საშუალოზე უკეთესია. სრული იმედი არის, რომ ახალი მოსავალის შევკრებ[illegible] ამ რიგათ, ძველად მომა[illegible] პასებთან" ერთად შესდგ[illegible] ლი წყაროები ხორბალ[illegible] საბჭოთა რუსეთი შესძ[illegible]ბს [illegible] მისთვის საჭირო პური.

საჭიროა აღვნიშნოთ, [illegible] რაოდენობა, რაც წილად [illegible] შესაკრებათ—15 მილიონ[illegible] ვიმედოვნებთ შევკრიფოთ 1[illegible] განმავლობაში.

ივნისის პირველი რიც[illegible] დაიწყო პურის ენერგიულ[illegible] ყაზახების მიერ, რომ [illegible] ხოთ, თუ როგორი [illegible] ამის შესრულება, შემძლე[illegible] თვის გაცნობოთ, რომ [illegible] დარში ერთი დღე-ღამ[illegible]

* * *

მე, მანდ მოვედი, რომ ძმა მენახა. მსურდა მეპოვა ბინა სულისა,
გმირულ სიმღერის ნაცვლად ძამიკო ცრემლი დავღვარე სიბრალუ[illegible]
და სევდის ნავით შორს მიქროლავდა ველურის ფრთებით ოცნება ჩემ[illegible]
ვიღუპებოდი მარტო და იმ დროს არავინ იყო ნუგეშის მცემელი
და გულის მწველი ჰანგი სევდისა მტკვრის ზვირთებს მჭიდროთ [illegible]
ქუჩა სტიროდა თავის პირმშო შვილს, დედას შვილისთვის სული [illegible]
და ვკითხულობდი: თუ ვით დასთესეს მოძმეთა შორის მტრობა და შრი[illegible]
რად ცივდებოდა ტყვია უმგვანო თუ ჯარი იყო წმინდა მუშური?

———

გზა-აბნეული! საით მიილტვი?! ვის გსურს გაუპო მოხუცი გული?!—
მას, ვისაც ქვეყნად დღე არ უნახავს, ვინც ჩამობანა ცხოვრებას წყ[illegible]
ნუ-თუ წუთითაც არ ჩაფიქრდები, არ შეჩერდები ძამიკო,—ძმაო?!
დაჰგმე, დასწყევლე ძმა-ორგულები, აღთქმის ქვეყნისკენ წავიდეთ, [illegible]
მე მუშა მქვიან, მუშა, რომელსაც დღე მუდამ ღამით მითენდებოდა,
წარსულით ვიყავ ჩაგრული ძმაო, ხოლო აწმყოთი სული მხთებოდა,
და როცა ქვეყნად შურის ძიებამ იფეთქა მძლავრად, ქრის ქარიშხ[illegible]
ეხლა გსურს გზაზე გადამეღობო?—შესდეგ! ჩააგე ქარქაშში ხმალი,
რომ ლტოლვის ფრთებით ჩავაქრო ღამე, კარი გავაღო დაჩაგრულის,
მსურს დაღლილ გრძნობებს მზის ქვეყანაში რთავდეს სიმღერა [illegible]
და თუ შენს მოძმეს ცხოვრების შვილო აღარ დაინდობ, აღარ ძმე,
აქ დაარბლევ ქუჩის ყურეს და, იქ დედას მოჰკლავ, ძმას გაამწარებ;
ტანჯვის კოცონზე ტანჯულთა შვილის აქვითინდება ობოლი სუ[illegible]
ვაჰ, თუ სადაო საგნათ დამირჩეს: ძმობა, ერთობა და სიყვარულ[illegible]
რა დაგჩენია მუქთა ხორებში! იქ სულმა სული როგორ იწამოს?
დაჰგმე, დაჰსწყევლე ძმა-ორგულები, და მიაშურე ტურფა მიდამ[illegible]
სადაც სიმართლის ღმერთი ლოცვილობს, სადაც სჩქეფს გრძნობ[illegible]
სადაც მოძმეთა გულებს ჰპოულობს ეგ ხმა მედგარი განწირული[illegible]
დაჰკრავს საათი საბედისწერო, მწარე ოცნებაც გადიფრენს მალ[illegible]
ჩემსკენ ისწრაფე ჩემო ჩიტუნავ, ასე ჩემსავით ფრთები გაშალე,
დაე ღვიოდეს ორთავე გულში გრძნობა მუშური, მქრობი მტრო[illegible]
რომ გამარჯვების რწმენის სიმბოლოდ კვლავ აფრიალდეს დრო[illegible]

———

მე, მანდ მოვედი, რომ ძმა მენახა, მსურდა მეპოვა ბინა სულ[illegible],
გმირულ სიმღერის ნაცვლად ძამიკო ცრემლი დავღვარე სიბრალუ[illegible];
ეს მაშინ იყო, როს მოძმემ შენმან უსამართლობით დახუჭა თვა[illegible]
ასე საბრალოთ მოსთქვამდა მწარედ დედა მწუხარე, დედა მტი[illegible]
და, მე ეგ მწველი მოთქმა დედისა შორს მთების იქით გადავიტანე,
და ჩემი სევდის ოცნების ნავიც ოცნების ფრთებით შორს გავა[illegible]
ხოლო, დედიკოს, ამ ჟამათ ისევ ცხარე ცრემლი სდის სიბრალუ[illegible]
დეე, მოძმეთა გულს პოულობდეს ეგ ხმა მედგარი განწირულის[illegible]

[illegible]

თებერვალი, 1918 წ.

ბაში შემოდის რამდენიმე ...-ათასი ფუთი პური ახლო (30—40 ...ერსზე) მდებარე სოფლებიდან. უ...ლია, ყუბანის ოლქს შეუძლია გა...ლებით უფრო მეტი მოგვცეს ვიდრე მას ხვდა წილად; პირველი „ნარიადის“ შესრულების შემდეგ ჩვენ შეგვიძლია მეორეც შევასრულოთ.“

წარმოება 200 პროც. გაიზარდა

მოსკოვი, 10 ივლისი „დასავლეთ ფრონტის კვირის“ განმავლობაში რიაზან-ურალის რკინის-გზის მთავარ-სახელოსნოებში შესრულებული იქნა წარმოუდგენელი დიდი სამუშაო. წარმოების ნაყოფიერობა 200 პროც. ნორმალურზე მეტია. უკანასკნელ კვირის განმავლობაში გამოშვებულ იქნა მიმდინარე რემონტიდან 422 ორთქმავალი, საჩქარო რემონტიდან 82, საშუალოდან 27.

მუშაობენ ზედმეტს.

ეისკი, 5 ივლისი. „შრომის კვირის“ განმავლობაში ყოველ დღე რიგის გარეშე მუშაობდა 2000 კაცი. მუშაობა სწარმოებდა რკინის გზაზე, ნავთსადგურში, ქალაქის ბაღში, სურსათზე. რემონტებიდან გამოუშვეს 8 ორთქმავალი და 8 ვაგონი. გაკეთებულ იქნა მანქანის ბევრი ნაწილები; დაიტვირთა და დაიცალა 138 ვაგონი ცემენტი და ბალასტი.

გლეხობა პურს იძლევა.

კავკავი, 3 ივლისი. კრესტეცის რაიონის გლეხებმა თავის დროზე დაამზადეს მათი წილი პური. ამის გარდა, მათ გადასწყვიტეს ნაწილი პურისა, რომელიც მათ გადარჩათ წითელ-არმიელთა ყანებში მომუშავე მუშებს გაუნაწილონ.

ახალი ინსტიტუტი.

ადესა, 19 ივნისი. აქ გაიხსნა ახალი უმაღლესი სასწავლებელი პოლიტეხნიკუმი ინსტიტუტი, ორი განყოფილებით; საბუნებისმეტყველო—მატემატიკური და საზოგადოებრივ—ჰუმანიტარული.

კომუნისტებს უერთდებიან.

ხარკოვი, 25 ივნისი. 25 ივლისში მოწვეულია ყრილობა მემარცხენე ეს. ერების „ბორბიტბისტების“. უმთავრესი საკითხია — კომუნისტურ პარტიასთან შეერთება.

ნავთის გაგზავნა ასტრახანიდან

მოსკოვი, 26 ივნისი. ნავთის ფლოტის ცნობით 11-დან 31 მაისამდე გაგზავნილია ასტრახანიდან: მაზუთი 2,249,000 ფუთი, ნატურალი—286000 და ნავთი—825000 ფუთი.

ამხ. ბ. მდივანის სპარსეთში წარმომადგენლათ დანიშვნა.

მოსკოვი. 11 ივლისი. რუსეთის სოციალისტური ფედერატიულ საბჭოთა რესპუბლიკის წარმომადგენლად სპარსეთში დანიშნულია ამხ. ბუდუ მდივანი.

პურის დაგროვება

სტავროპოლი, 11 ივლისი. პურის დაგროვება სტავროპოლის გუბერნიაში გაიზარდა ...ის ფუთამდეს დღეში.

მოსკოვის გუბერნიის ელექტროფიკაცია

მოსკოვი, 26 ივნ... სახალხო მეურნეობის საგუბერნიო ...საბჭო ამ ჟამად ფართო მუშაობას აწარმოებს მოსკოვის გუბერნიის ელექტროფიკაციისათვის. მდინ. ლამის, რუზის, ლობას მდინარე—მოსკოვის სათავეს ხეობაში ...გეგმა დამუშავებულია ელექტრონის სადგურების აწყობა ივანოვსკაში, პუტიატინეში, ...პოლცში, ოსტროვოში და რუზეში. ჟამად მუშავდება პროექტი მთელი რიგ წვრილ გიდრავლიურ სადგურების მოსაწყობათ.

სულიერი განწყობილება პოლტავშჩინაში.

ხარკოვი. პოლტავიდან დაბრუნებულმა უკ. ცენ. აღ. კომ. წევრმა გვაცნობა, რომ პოლტავშჩინაში მოხდა დიდი პსიხოლოგიური ცვლილება მუშებისა და გლეხების მასების სულიერ განწყობილებაში. სასურსათო მუშაობისათვის გამოწვეულია 4 ათასზე მეტი მუშა, რომლებიც გაგზავნილია დანიშნულ ადგილებზე. 5 დღის განმავლობაში პური ნა...ვნია უფრო მეტი, ვიდრე წინანდელ 5 თვის განმავლობაში. მუშაობა გრძელდება ენერგიულად. მოწყობილია საგანგებო კომისია ბავშვების დასაცავად.

დანაშაულობის შემცირება.

ომსკი. უმთავრეს სისხლის სამართლის სტატისტიკის ცნობებით საბჭოთა მთავრობის აღდგენის დღიდან ენისეისკის გუბერნიაში დანაშაულობამ დაიწია 90 პროც. კოლჩაკის ბატონობის პერიოდთან შედარებით.

მუშურ-გლეხური უნივერსიტეტის გახსნა.

ყაზანი. სათადარიგო არმიის პოლიტ...ური განყოფილება და სახალხო განათლების საგუბერნიო განყოფილება აწყობს ...ლანტოვსკის მონასტრის თავისუფალ ...რთულში მუშურ-გლეხურ უნივერსიტეტს.

პარტიული ცხოვრება.

თბილისის კომუნისტურ ორგანიზაციის მე-2 რაიონში.

15 მაისიდან 1 ივლისამდი მოხდა 201 ძველი და ახალი წევრის და 72 კანდიდატის რეგისტრაცია. აქედან 82 პროც. მუშებია. ინტელიგენტები, ნახევრათ ინტელიგენტები, ბუღალტერები, კანტორშჩიკები, ფერშლები, ექიმები, ჟურნალისტები, სულ 25, სტუდენტი 11, მოწაფე 3, მასწავლებლები 7, წვრილი მესაკუთრეები 2.

შემოსავალი იყო 3.258 მან. გასავალი კი საკანცელარიო და სხვა ნივთებისთვის 1550 მ., ნაღდათ არის დარჩენილი 1.708 მან.

წითელი პრესის ფონდისთვის შემოვიდა 4.460 მან., რომელიც გადაეცა გაზ. „კომუნისტის“ რედაქციას. კულტურულ-განმანათლებელ იაჩეიკის სასარგებლოდ —880 მან. წითელი ჯვარის სასარგებლოთ—1.950 მან., რაიც გადაეცა წითელ ჯვარს.

მე-18 იაჩეიკის სხდომა.

11 ივლისს შესდგა მე-18 იაჩეიკის სხდომა. დაესწრენ ყველა წევრები. დღიური წესრიგი იყო შემდეგი:

1) ლექციებზე დასწრება.
2) იაჩეიკის წევრების მოხსენებები.
3) იაჩეიკის სხდომებზე აუცილებლად დასწრება.
4) გაზ. „კომუნისტის“-თვის დახმარების აღმოჩენა.
5) მოხსენება პროფეს. კავშირისაგან.
6) გაზეთის გამოცემა სომხურ ენაზე.
7) ორგანიზაციული კითხვები.

კრებამ დაადგინა სავალდებულოდ გახადოს ყველა წევრებისათვის ლექციებზე დასწრება. ყოველი წევრი იმის გარდა, რომ იაჩეიკის ყოველ კრებას უნდა დაესწროს, ვალდებულია მოხსენება გააკეთოს თავისი კვირეული მოქმედების შესახებ. ის წევრი, რომელიც არა-საპატიო მიზეზის გამო არ დასწრება იაჩეიკის კრებას, გაკიცხვას ღებულობს ამხანაგებისაგან და მეორეჯერ კი გამორიცხული იქნება იაჩეიკიდან. ირჩევენ განსაკუთრებულ კომისიას გაზ „კომუნისტის“ მატერიალურად დახმარებისთვის.

კრება საჭიროდ სცნობს მობილიზაცია უყოს კავშირის ყველა წევრებს, რომლებიც გაფანტული არიან სხვადასხვა რაიონებში და შეაკავშიროს პროფ. კავშირის ძირითად იაჩეიკაში, რაიცა ეცნობოს თბილისის კომიტეტს. მასთან კრებამ გადასწყვიტა წინადადება მიეცეს თბილისის კომიტეტს იზუამდგომლოს ცენტრალურ კომიტეტთან, რათა გამოცემულ იქნას სომხურ ენაზე გაზეთი.

მე-7 იაჩეიკის სხდომა.

6 ივლისს შესდგა მეშვიდე იაჩეიკის სხდომა, რომელმაც გან...ილა რა დღიური წესრიგი, აირჩია დელეგატათ ამხ. თ. იაჩეიკა წინადადებას აძლევს რაიონულ საბჭოს გაათკეცოს პარტიული ...შაობა.

თბილისის ორგანიზ. მე-3 რაიონში მე-3 იაჩეიკის სხდომა

11 ივლის შესდგა მე-3 იაჩეიკის სხდომა: დღიურ წესრიგში იყო:

1. მანდატების დამტკიცება მომავალ ამხანაგებისათვის.
2. ორგანიზაციული კითხვები.

დაწვრილებით ირჩევა საკითხი საბჭოთა რუსეთში მიმავალ ამხანაგებისათვის მანდატების შესახებ. კრება ერთხმათ ადგენს: ვინაიდან მანდატებს იღებენ ...ა ძველი და სანდო ამხანაგები, ამი...ტ ამის დამტკიცება მიენდოს რაიონულ ...ბჭოს.

ახალ ...რების მიღების შესახებ მენშევიკების ...ან გამოსულების პარტიიდან, ...რება ადგენს ...ლონ ისინი კანდიდატებათ, თვალყურ ადევნონ მათ პარტიულ მუშაობას და ...ნადადება მისცეს მათ გამოაცხადონ კომ...ტურ გაზეთის საშუალებით ძველი პარტ...ან გამოსვლა.

მუსულმან მუშების წარმომადგენლების სხდომა.

6 ივლისს შესდგა მუსულმან მუშების წარმომადგენლების სხდომა. დღიური წესრიგი იყო შემდეგი:

1) მოხსენება რაიონულ საბჭოსაგან.
2) ორგანიზაციული კითხვ.
3) წითელ ჯვრის შესახებ.
4) პარტიულ შკოლის შესახებ.
5) რეპრესების შესახებ.

მოისმინეს რა მოხსენება პარტიის მიზანის შესახებ, მუსულმან მუშების წარმომადგენლებმა ყოველ მხრივ გარჩ... შემდეგ ერთხმათ დაადგინეს ...საქართველოს კომუნისტური ... ერთად თბილისის კომიტეტ... ვებით.

2) მიიღონ იაჩეიკებმა საერთო ...ციპი, რომელიც გამომუშავებულ... ტიის ცენტრალურ ორგანოს მი... ლაქის თათრული ნაწილისათვის. ... კის წარმომადგენლები ითვლებიან ... ნულ საბჭოს წევრებათ.

3) აირჩიონ ერთი ამხანაგი ... რაიონიდან წითელ ჯვარში.

4) აირჩიონ ერთი ამხანაგი პარ... შკოლაში.

რეპრესიების წინააღმდეგ გამო... იქნა საპროტესტო რეზოლიუცი... მელშიაც ნათქვამია რომ ამხ... ამაზე უნდა უპასუხონ გაასკეც... მუშაობით.

ფოთი. 5 ივლისს შესდგა ... დროებითი კომიტეტის ს. კ. პ. სხ... დღიურ წესრიგს შეადგენდა შე... კითხვები: 1) მოხსენება მომენტზე ... ორგანიზაციული მუშაობის გაძლ... 3) გაზეთების გავრცელება და სხ...

მომენტზე ვრცელი მოხსენება გ... ამხ. საშა (ალექსანდრე) გამბა... მოხსენების შემდეგ მომხსენებელი ... წოდებს ამხ. მუშებს გაორკეც... ენერგიით განაგრძონ მუშაობა.

შემდეგ ფეხზე ადგომით მოხს... იქნა, როგორც ციხეებში, ისე სხვაგ... ლუპული ამხანაგები და კერძოთ ... ნავთ-სადგურის კავშირის მუშა ... გია, რომელიც გასულ 1919 წელს ... ტახტიან ტიფით გარდაიცვალა ქ... სის საგუბერნიო ციხის საავადმყო... მის „ წვრილ ცოლ-შვილს ამხანა... აღუთქვეს მატერიალური დახმა... აღმოჩენა. ორგანიზაციული მუშა... შესახებ კრებამ დაადგინა:

რაც შეიძლება მეტი სიჩქარით ... ორგანიზაციული მუშაობა გაძლიერ... ... გავრცელებულ იქნეს ფართო მა... კომუნისტური იდეები, რათა შე... და ნახ... ყველა ჩაგრულმა და ტ... ბძიმემ თავ... განმათავისუფლებ... უტყუარი გზა.

გაზეთების გავრცე... ლა ჩვენ პარტიულ ამხანაგებ...

მ. გორკი.

ორი კულტურა

სოფლელს და ქალაქელ ადამიანისაგან ისტორია ყველგან და ყოველთვის აყალიბებდა ორს, ფსიხოლოგიურად სრულიად სხვადასხვაგვარ ტიპს; ამასთანავე განსხვავება ამ ტიპებს შორის სულ უფრო და უფრო ღრმავდება, ვინაიდან ქალაქი აქილესის სისწრაფით მიილტვის წინ, ხოლო სოფელი კუს ნაბიჯით მიფოფხავს.

სოფლელი ადამიანი—ეს უმეტესად ზოოლოგიური სახეა, ისეთი არსებაა, რომელსაც გაზაფხულის პირველსავე დღეებიდან ვიდრე შემოდგომის მიწურულამდე კატორღული მუშაობით მოჰყავს პური, რომლის დიდი ნაწილი ის იძულებულია გაჰყიდოს, ხოლო უმცირესით თვითონ იკვებება წყეულისა და ულმობელად ცივი ზამთრის დღეებში.

თქმა არ უნდა—საუცხოვოა ზაფხულობით „ცოცხალი ოქრო ღაღანა ყანის“, მაგრამ შემოდგომაზე, ნაცვლად ოქროსი, ისევ გაბრცქვნილი, ტიტველი მიწა, ისევ კატორღულ შრომას ითხოვს ის, ისევ უნაყოფოთ გამომწოველი ადამიანის ენერგიისა.

ეს ადამიანი სრულიად—სულიან ხორციანა—დაუმონია ბუნების ძალებს; იგი არ ებრძვის ამ ძალებს, მხოლოდდა სცდილობს შეეგუოს და შეეწყოს მათ. ეფემერული შედეგნი მისი შრომისა ვერ შთააგონებენ მას—არც შეუძლიათ შთააგონონ,—რომ პატივი სცეს თავის თავსა და თავისი შემოქმედებითი ძალა დააფასოს. ყველა იმისგან, რასაც აკეთებს, ამ ქვეყნად რჩება მხოლოდ-და ჩალა და ჩალითვე დახურული ვიწრო და ბნელი ქოხმახი.

გლეხის შრომა უზომოდ მძიმეა, და ეს სიმძიმე, შრომის ნაყოფის უსუსურობასთან ერთად, განსაკუთრებით—ეს სავსებით ბუნებრივია—აღრმავებს გლეხის სულში ბნელ ინსტიკტს კერძო საკუთრებისას, და თითქმის შეურყეველად ხდის მას. ამ ინსტიკტზე თითქმის არ მოქმედებენ მოძღვრებანი, რომლებიც პირველყოფილ ადამიანის „შეცოდებას“ არ ხედავენ კერძო საკუთრების შემოღებაში და არა ეშმაკისა და ევის გამოხუმრებაში ბრიყვ ადამიანთან.

როცა ლაპარაკობენ „ბურჟუაზიულ“ კულტურაზე, მე მაშინ სწორეთ სოფლის კულტურაზე ვფიქრობ,—თუკი შეიძლება შევაერთოთ ეს ორი ცნება—კულტურა და სოფელი, რომლებიც თავიანთ შინაგან არსებაში თითქმის შეუერთებელნიც არიან. კულტურა—ეს პროცესია იდეების შექმნისა, მათი წიგნებათ, მანქანებათ, სამეცნიერო ინსტრუმენტებათ, სურათებათ, შენობებათ, მონუმენტებათ და სხვა მრავალ სახის საგნებათ ჩამოყალიბებისა, რომლებიც, წარმოადგენენ რა ერთი წყება იდეების კრისტალიზაციას, კონცენტრიულ წრეთა სახით გაიშლებიან, გარშემო ფართოდ ევლებიან მთელს სამყაროს, სცდილობენ ჩასწვდენ და ამოიცნონ საიდუმლო მიზეზები ყოველივე მის მოვლენათა.

ასეთ კულტურას სოფელი არ ჰქმნის, საერთოდ იგი ვერ ჰქმნის ძეგლებს თავისთვის, და თუ ჰქმნის ასეთს, მხოლოდ სიტყვიერს—ზღაპრების, სიმღერების და ანდაზების სახით. დიაღ, მეტად გულის მომწყვლელია სოფლური მოთქმითი სიმღერა, მის მწუხარებით აღსავსე ლირიკას—ასე გეგონებათ—ქვების მოლბობაც კი შეუძლია, მაგრამ ქვები სიმღერით არ მოლბება, არ მოლბება არც ადამიანი. მართალია, სოფლად ბევრია სევდიანი პოეზია, და იგი გვიტაცებს ჩვენ გრძნობიერებით გამოწვეულ შეცდომის გზაზე, მაგრამ განუზომელათ მეტია, როგორც არსებითად ისე მოცულობითაც, სოფლური პროზა, იჟაური ჯერ კიდევ ცხოველურ-ეპიური პროზა.

სოფლური იდილლია, დაჩრდილული გლეხის ყოველდღიური ცხოვრების დრამით თითქმის არ მოსჩანს.

ძველი სოფლის ნახევრად მკვდარს პასსიურ პსიხიკასთან შედარებით ქალაქის ბურჟუაზია განსაზღვრულ სტადიაში წარმოადგენს დაუფასებელ შემოქმედებითი დასაბამს, ისეთ მაგარ სიმკაცეს, რომელსაც სავსებით ძალუძს გახსნას გარეგნულად რბილი, მაგრამ საქმეში რკინეული სული გლეხისა. უმოძრაობა სოფლისა შეიძლება დაძლეულ იქნას მხოლოდ მეცნიერებისა და მსხვილი სოციალისტური მეურნეობის საშუალებით. საოცრად ბევრი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა უნდა დავამზადოთ, ვინაიდან მხოლოთ ესენი დაარწმუნებენ გლეხს, რომ კერძო საკუთრება ბორკილია, რომლითაც იგი შებოჭვილია, როგორც ნადირი, რომ მისთვის იგი სრულიერათ გამოუსადეგარია, რომ უგუნური შრომა უნაყოფოა, და მხოლოდ მეცნიერულ დისციპლინას დამორჩილებულსა და ხელოვნებით გაკეთილშობილებულ გონებას შეუძლია პატიოსნათ გაუძღვეს მას წინ თავისუფლებისა და ბედნიერებისაკენ.

* * *

საზღაპროდ მრავალსახოვანია ქალაქელი ადამიანის შრომა, მონუმენტალურია ის, მარადიულია. აგურებით ქცეული მიწის ნაფლეთებიდან ქალაქელი ადამიანი აგებს სასახლეებს და ტაძრებს. რკინეული მადნის უსახო ნამტვრევებიდან იგი ჰქმნის საოცრად რთულ მაშინებს. მან უკვე დაუმორჩილა თავის მაღალ მიზნებს ბუნების ენერგიები და ისინი ემსახურებიან მას, როგორც აღმოსავლეთურ ზღაპრების „ფერიები“ ემსახურებიან ბრძენს, რომელმაც ისინი დაიმონა თავისი გონების ძალით. ქალაქის მცხოვრებმა შეჰქმნა თავის გარშემო ატმოსფერა გონიერებისა, იგი ყოველთვის ხედავს თავის ნებისყოფას განხორციელებულს საუცხოვო ნივთთა მრავალ სახეობაში, ათასგვარ წიგნებში, სურათებში, სადაც სიტყვით, ხაზით და სღებავებით აღბეჭდილია სამარადისოთ დიადი ტანჯვანი მისი მაძიებელი სულისა, მისი ოცნებისა და იმედისა, სიყვარულისა და სიძულვილისა—მისი უხარმაზარი სული, რომელშიაც გაუქრობელათ გუზგუზებს წყურვილი ახალ იდეებისა, საქმიანობისა, ფორმებისა.

თუმცა ქალაქელი ადამიანი დაუმონია სახელმწიფოს პოლიტიკას, მაგრამ იგი მაინც თავისუფალია სულიერათ, და სწორედ ამ სულიერი თავისუფლების ძალით ანგრევს ის და ხელახლათ ჰქმნის ფორმებს სოციალური ცხოვრებისას.

როგორც მოსაქმე ადამიანი, ის ჰქმნის თავისთვის ცხოვრების მტანჯავ ინტენსიურს, ცოდვილს, მაგრამ მშვენიერ ცხოვრებას. იგი აღმძვრელი და გამომწვევია ყოველ გვარ სოციალურ სნეულებათა, სიმწამხდრეთა, მომქმედია სისასტიკისა, სიყალბისა, ფარისევლობისა, მაგრამ იმანვე შეჰქმნა ის მიკროსკოპი, რომლითაც იგი საოცრათ ნათლად ხედავს თვით უუმცირეს მოძრაობას თავის მუდამ დაუკმაყოფილებელი სულისას. მან აღზარდა თავის წრეში ნამდვილი ჯადოქარნი მეცნიერებისა, ხელოვნებისა, ტეხნიკისა, ჯადოქარნი და ბრძენნი, რომლებიც დაუღალავად ამტკიცებენ და ანვითარებენ ამ საფუძვლებს კულტურისას.

დიდი ცოდვილი თავისი მოყვასის წინაშე და შეიძლება კიდევ მეტად თავისივე თავის წინაშე, ის დიდი მოწამეა თავის მისწრაფებათათვის, რომლებიც ჰკლავენ რა მას, ბადებენ სულ ახალსა და ახალს სიხარულს და ტანჯვებს ყოფნისას.

მისი სული შეჩვენებული აგასფერია, ის სულ მიილტვის, მიილტვის მყობადის უსაზღვროებაში, სადაც შორს, კოსმოსის გულთან ან სამყაროს სიცალიერეში, რომელიც მან შეიძლება ის მოწოდებულიც იყოს ამისთვის უნდა გაავსოს თავისი ენერგიის ემანაციით, შეჰქმნის რაცას მიუწდომელს ჩვენი დღევან... ქონების წარმოდგენისათვის.

ინტელექტისათვის კულტურის ... თარებას მნიშვნელობა აქვს ... ვათ, შედეგებისათვის დამოუკ... ინტელექტი თავისთავათ უწ... ვლისა კულტურის ფენომენია. ... სი და უსაიდუმლოესი მოვლენა ... სა, ორგანოა მისი თვითცნობიერ...

ინსტიკტისათვის მნიშვნელობ... მხოლოდ უტილიტარულ შედეგ... ტურისას—მხოლოდ იმას, რაც ... ცხოვრების მშვიდობიანობასა და ... ერებას, თუგინდ ეს დამამცირებ... ცრუეც იყოს.

ამიტომ ეხლა, როცა აღტ... ინსტიკტები სოფლისა აუცილებლა... და შეებრძოლოს ქალაქის ინტელ... ლურ ძალას, როცა ქალაქის კულ... რომელიც ინტელექტუალური ... მის და მას ერთად ფაბრიკის ... მთელი საუკუნის განმავლობაში ... წყვეტელი შრომის ნაყოფია, რომ... კულტურა სდგას მისი განვითა... შეფერხებისა და დანგრევის საფ... წინაშე, ეხლა ინტელიგენციამ უნ... დაშინჯოს თავისი ჩვეულებრივი ... კიდებულება სოფელთან.

ხალხი არ არსებობს, არიან მხ... კლასები. მუშათა კლასი აქნობ... შემოქმედი ნივთიერ ღირებულ... ეხლა მას მოუნდა ცხოველი მოთ... ბა მიიღოს სულიერს, ინტელექტ... მუშაობაში. უმეტესობა სოფლელ... სისა მიისწრაფვის—რათაც არ... დაეჯდეს—გაამაგროს თავისი ... კერძო მესაკუთრისა, მიწაზე,—სხ... სურვილებს იგი არ აცხადებს.

მთელი მსოფლიოს და ყველა ... ბის ინტელიგენციის წინაშე სდგა... თი და იგივე ამოცანა: შესწორ... ლი ენერგია იმ კლასის, რომლი... ური თავისებურებანი უზრუნ... ფენ აწინდელს განვითარებ... რის პროცესისას, და საკმარ... წევს, რომ ააჩქაროს ამ პროც...

(„ჟურნ. ინტერნაციონალი“ ... წ. ივნისი).

თარგ. ი. ხილოვ...

ინტერნაციონალ. გარშემო

ნორვეგიაში

ნორვეგიის მუშათა პარტიის კონგრესი.

მაისის ბოლო რიცხვებში ნორვეგიაში მოხდა მუშათა პარტიის კონგრესი. კონგრესმა 85 ხმით 32 წინააღმდეგ მიიღო რეზოლიუცია, სადაც აღიარებულია მართველობის საბჭოთა ფორმა და პროლეტარიატის დიქტატურა. მემარჯვენე სოციალისტურმა ოპოზიციამ შემოიტანა წინადადება მე-III ინტერნაციონალიდან გამოსვლის შესახებ, მაგრამ ამან ისეთი აღშფოთება გამოიწვია, რომ მემარჯვენეები იძულებული გახდენ უკანვე [illegible] ლოთ ეს. წინადადებამ რომელიც მოითხოვდა ინტერნაციონალის აღდგენას ყველა მუშათა პარტიის დახმარებით კლასიურ ბრძოლის ნიადაგზე, მიიღო მხოლოდ 7 ხმა 350 წინააღმდეგ.

ასეთივე დიდი უმრავლესობით იქნა მიღებული პრინციპიალური პარტიული პროგრამის კომუნისტური პროექტი. ამას გარდა კონგრესმა მიიღო მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებანი ორგანიზაციულ ხასიათის კითხვების და მეტად ფართო მასშტაბით რევოლიუციონურ-განმანათლებელ პროპაგანდის მომზადების შესახებ. დიდი მოწონებით იქნა მიღებული წინადადება გაგზავნონ მოსკოვში შემდეგი შინაარსის დეპეშა: „მხურვალე სალამს ვუძღვნით სასტიკათ მეომარს და მუდამ გამარჯვებულ საბჭოთა რუსეთს და გამოვსთქვამთ მტკიცე რწმენას, რომ პოლონელების შემოტევაც ახლო ხანში დამარცხებით დათავდება. ამგვარათ ჩვენ კიდევ ერთი ნაბიჯით მოუახლოვდებით მსოფლიო რევოლიუციას და მისი სიმძიმის ცენტრი გადავა დასავლეთ-ევროპის ქვეყნებში. ნორვეგიის მუშათა კლასი ელტვის რევოლიუციის მსვლელობის [illegible] მომენტისათვის მის ქვეყანაში. კონგრესი უძღვნის მხურვალე სალამს მესამე [illegible] ინტერნაციონალის [illegible] და გამოთქვამს რწმენას, რომ [illegible] აღმასრულებელ კომ. [illegible] შესაძლებელი გახდება მის მოწყვეა. გაუმარჯოს [illegible] კომ. ინტერნაციონალს!" კონგრესმა ერთხმად დაადგინა მოსთხოვოს ნორვეგიის [illegible] ფაბრიკის მუშებს დაუყოვნებლივ შესწყვიტონ [illegible] ამინიას წარმოება, რომელიც [illegible] დანიშნულია ცეცხლ-მსროლელ მასალების დასამზადებლად, რაც რუსი ამხანაგების წინააღმდეგ არის მიმართული, შემდეგ წინადადება მიეცა ნორვეგიის ყველა მუშათა ორგანიზაციებს სასტიკი ბოიკოტი გამოუცხადონ ჰუნგრეთს და ადმირალ ხორტის. კონგრესის მისალმებები გაუგზავნა: ფინელ კომუნისტებს და მემარცხენე სოციალისტებს, ფრანგ კომუნისტებს, ჰუნგრეთის კომუნისტურ პარტიას და ამერიკის რევოლიუციონურ მუშებს, ერთხმად იქნა მოწონებული ცენტრალური კომიტეტის მოხსენება მისი მოქმედების შესახებ მიმდინარე ხნის განმავლობაში. თავმჯდომარეთ ერთხმად იქნა არჩეული ხელახლა ქიურე რეგრატი, ტრანმელი კი მდივნათ. ს.-დ. პარტიის ცენტრალურ ორგანოს რედაქტორათ არჩეულ იქნა თეფლე.

ინგლისში

ინტერნაციონალი № 2 ნახ.

7 აპრილს ქ. გლაზგოში შესდგა დამოუკიდებელ მუშათა პარტიის ახალი აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომა. დადგენილ იქნა: „დაუყოვნებლივ გაატარონ ცხოვრებაში ახლოხან მომხდარ დამოუკიდებელ მუშათა პარტიის ყრილობაზე მიღებული რეზოლიუცია ახალი ინტერნაციონალის მოწყობის შესახებ. ამისათვის: 1) წინადადება მიეცეს შვეიცარიის სოციალისტურ პარტიას მოიწვიოს ყრილობა ყველა პარტიების, რომლებიც გამოვიდენ ან და ემზადებიან გამოსასვლელად მე 2 ინტერნაციონალიდგან და 2) კანტაქტში იყოს მოსკოვთან „ყოველგვარი გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად."

ინგლისის სოციალისტურ და მუშათა პრესაში გაცხოველებული კამათი წარმოებს იმ კითხვის შესახებ, რომ „მიიღებდა თუ არა თავის წრეში კომუნისტური ინტერნაციონალი ბრიტანიის დამოუკიდებელ მუშათა პარტიას. სილვია პანქერსტი „დეილი გეროლდის" რედაქციის მიმართ წერილში წერდა: „მესამე ინტერნაციონალი დგას პროლეტარიატის დიქტატურის თვალთსაზრისზე და მოითხოვს კაპიტალიზმის და ბურჟუაზიულ დემოკრატიის მოსპობას. ეს იმას ნიშნავს, რომ მუშათა კლასმა უნდა მოახდინოს ძალდატანებითი გადატრიალება... აქედან ცხადია, რომ კომუნისტური ინტერნაციონალი, ინტერნაციონალი მოქმედების, ვერ გაუღებს თავის კარებს ისეთ პარტიებს, რომლებიც ხელს შეუშლიან მოქმედებაში და ამით რეაქციის დაეხმარებიან".

„დეილი გეროლდი" მოწინავეში, რომელიც ამხ. პანქერსტის წერილს უძღვნა, სწერს:

„ლენინმა სთქვა, რომ რუსის [illegible] კებს არ სურთ თავზე მოახვიონ [illegible] ქვეყნების პროლეტარიატს თავიანთი [illegible] ფორმები, [illegible] სისტემა. რას ნიშნავს ეს? რუსეთში რევოლიუციამ მიიღო ძალდატანებითი გადატრიალების ფორმა, ინგლისში კი შეიძლება მშვიდობიანი და სავსებით [illegible] რევოლიუცია... ჩვენ უერთდებით რუს ბოლშევიკებს, რამდენადაც [illegible] საბოლოო მიზანს, სოციალურ რევოლიუციას ეხება, და ვსხვავდებით მათგან მხოლოდ ფორმის, მეთოდების კითხვაში. მაგრამ ამ განსხვავებამ არ უნდა შეგვიშალოს ჩვენ ხელი ვიყოთ ერთი, მთლიანი ინტერნაციონალის წევრებათ".

ფილიფე სტოუდენი „ლეიბორ ლიდერ"-ში ხაზს უსვამს მოსკოვის ინტერნაციონალის „მოუთმენლობას და დაჟინებით მოითხოვს აუცილებლად ახალი ინტერნაციონალის შექმნას (მე-2 ინტ. ნაგლეჯებიდან), რომელშიც შევიდოდნენ ყველა ის პარტიებიც, რომლებიც უკვე მიემხრენ მოსკოვის ინტერნაციონალს.

საპროტესტო წერილები

II

სტამბა „ეკონომიის" მუშების წერილი.

ჩვენ, სტამბა „ეკონომიის" მუშები გავეცანით რა რვა ივლისის გაზ. „ერთობაში" მოთავსებულ წერილს, სადაც ავტორი, რომელიც უწოდებს თავის თავს „მუშას", ბედავს ცილი დასწამოს ჩვენს პატივცემულ ამხ. ალიშევსკის, რომელიც ვითომ და თავის ინტერესებისათვის დენიკინელათაც ხდებოდეს, და ამას სწერს იმ პირზე, რომ-ლიც ნიკოლოზ მე-II-ს შავ ხანაში მუშაობდა სხვა და სხვა არა ლეგალურ პოლიტიკურ და ეკონომიურ ორგანიზაცებში მუშების სასარგებლოთ და ახლაც კოოპერატივ „სოგორის", მუშათა ბეჭდვითი საქმის კავშირის სარევიზიო კომისიაში და მუშათა კლუბის კულტურულ-განმანათლებელ კომისიაშია არჩეული, ჩვენ, მუშები მეტად აღშფოთებული ვართ ასეთი ცილისწამებით. სასტიკ კატეგორიულ პროტესტს ვაცხადებთ ამ წერილის ავტორის ე. წ. „მუშის" წინააღმდეგ.

ხელს აწერს 10 კაცი.

მუშათა ცხოვრება.

რკინის გზის მუშა-მოსამსახურეთა ცხოვრებიდან.

ძნელი ასაწერია გაზეთის ფურცლებზე ყოველივე იმ უსამართლოების, რომელსაც ადგილი აქვს რკინის გზის დაწესებულებებში, მაგრამ ამ წერილით ჩვენ ვეცდებით, რაც შეიძლება მოკლეთ კონკრეტიული შემთხვევები აღვნიშნოთ და შესაფერად დავახასიათოდ.

ამ კურთხეულ „დემოკრატიულ საქართველოს" მენშევიკურ მთავრობას ყველა ის ელემენტები, ვინაც ქართველ მენშევიკურად არ აზროვნობს, საქართველოს მტრად ეჩვენება და ყოველგან აჯანყება ელანდება; ვერ აჩნევს იმას, რომ ის ელემენტები, რომლებიც მენშევიკურად აზროვნობენ და ვითომ სამშობლოსაც მედგრად იცავენ.

„გარეშე და შინაურ" მტრებისგან, ასეთები მეტად უთხრიან ძირს რესპუბლიკას თავიანთი უმსგავსო მოქმედებებით. ასეთებს კი ეკუთვნის ჩვენი რკინის გზის ადმინისტრაცია, დიდი ბობოლებიდან დაწყებული, უბრალო სადგურის „ვესოვჩიკ-კასირებამდე".

ასეთ წვრილფეხა ადმინისტრატორების ბნელი და ყოველივე წრეს გადასული საგმირო საქმეები ძნელი ასაწერია და მეტად მავნებელიც იმ მთავრობისთვის, რომელსაც ვითომ ისინი იცავენ, ამაგრებენ და „აშენებენ" კიდეც.

მაგალითისთვის ავიღოთ შემდეგი გარემოება: ყველამ უწყის, რომ რკინის გზას აქვს შემოღებული განსაზღვრული ტარიფი, ანუ ნიხრი, საქონლის ამა თუ იმ ადგილიდან გადასაზიდად.

ყველა საქონლის გამგზავნელს უფლება აქვს ესა თუ ის საქონელი, რომელიც ნებადართულია გადასაზიდად ერთი რაიონიდან მეორეში, მოიტანოს სადგურზე და მისცეს „ბაგაჟათ" ანა თუ იმ მატარებელზე გასაგზავნათ არსებული ნიხრის გადახდით. საუბედუროდ, ტარიფები და ნიხრები ქაღალდზეა არ წერილი, ხოლო სინამდვილეში კი ტარდება.

აქ უამრავ დაბრკოლებებს ვხვდებით [illegible] ბის მხრივ, წვრილფეხა ადმინისტრატ[illegible]. მაგალითად მოიტანეთ [illegible] გურზე ათი ფუთი რამ ტვირთი და მასთან თქვენც გინდათ გაგზავნოთ იმავე დღეს [illegible] ნებებით სადგურის მიემგზავრებით. [illegible] შემწეს ან და იმ პირს უფროს, მის [illegible] ება („ვესოვჩიკს")—თქვევისაც ეს [illegible] მიიღოს და გაგზავნოს ბანი საქონ[illegible] თქვენ გიპასუხებს: „არ შეიგაქვთ: მიზეზი? ეკითხებით—„ადგილი [illegible] რისო" გიპასუხებს. იბადება კითხვა—მართლაც არ არის ადგილი? როგორ არა! ადგილი არის; მაგრამ ის მაინც „კაპრიზობს" და არ ღებულობს სანამ რაიმე ხელის ჭუჭყს არ აგაცინცლავს. ამისთვის კი მას იქავე ყავს აგენტი, რომელიც გაგიხმობს განზე და ჩაგილაპარაკებს: თუ არაფერი მიეცი, ჩემო ძმაო, ისე არ მიიღებსო ე. ი. უნდა გადიხადო კანონიერი ღირებულება გადასაზიდი და ზედმეტი ასი თუ ორასი მანეთიც, გასამრჯელოთ უნდა მიართვა ბ. სადგურის უფროს, რომ ხელი შეგიწყოს და დღეს შენი ბარგი გაგიგზავნა. იმდენ მოქალაქეობრივ გამბედაობას საქონლის გამგზავნელი ვერ იჩენს, რომ ასეთი ბოროტება გამოამჟღავნოს და ამიტომ გათამამებული ეს ვაჟბატონები თავისუფლად აწარმოებენ ასეთ კომბინაციებს. იბადება კითხვა: ვინ არის აქ დამნაშავე, ეს წვრილფეხა სულ მოკლე აგენტები, რომლებსაც ევალებათ ბარგის გაგზავნა, მიღების ოპერაციების წარმოება, სახელმწიფო სისტემა თუ უმაღლესი გზის ადმინისტრაცია? ჩემის აზრით აქ დამნაშავე ეს უკანასკნელი ორია, მით უმეტეს მთავრობაც, რომელიც არ უწევს ანგარიშს მუშა მოსამსახურეთა მდგომარეობას.

ასეთი მოქმედება კი რკინის გზის მოსამსახურის მიერ სახელს უტეხს მთავრობას და მასთან სახელ გატეხილია მთელი რკინის გზის მოსამსახურებიც, რადგან ერთი გასვრილი ღორი სხვებსაც გასვრის.

თუ გვინდა დავამტკიცოთ, რომ ყოველივე ამაში უმაღლესი ადმინისტრაციას მიუძღვის უმთავრესი დანაშაული, ჩვენ უნდა განვიხილოთ რკინის გზელის საშვალო ბიუჯეტი და მაშინ დავრწმუნდებით ყოველივე ზემო თქმულის სინამდვილეში.

სადგურის უფროსებს და მათ თანაშემწეებს საშვალო რიცხვით ეძლევათ ჯამაგირი თვეში 3000 მ.

თუ გავითვალისწინებთ დღევანდელი ბონების ღირებულებას ამ 3000 მანეთით იყიდით ერთ უბრალო ფეხსაცმელს, რომელსაც ძველად იყიდიდი 8—9 მანეთად. ამავე თანამდებობის პირებს წინეთ ე. ი. რევოლიუციამდე ეძლეოდა ჯამაგირი თვეში 60—70 მ. მაშასადამე როგორც ხედავთ განსხვავება დიდია და, ერთი მიბძანეთ, როგორ უნდა იარსებოს მოსამსახურემ ერთი მცირე ჯამაგირით თუ რაიმე „სხვა საქმე"-ს არ მიმართავს? ყველა [illegible] დარგში მოსამსახურეებს [illegible] საშვალება რომ ქრთამი ხომ არა აქვს [illegible] იარსებონ? არიან ისეთი [illegible] ილონ და [illegible] დარგში მუშავენიც, რომელნიც ჯამაგირის გარდა ერთ კაპიკსაც ვერ შეავლებენ ხელს. ასეთები არიან ტელეგრაფის მოხელენი, მემუხრუჭეები, კონდუქტორები, მეისრეები ვაგონების შემდგენი, გადამბმელები, ლიანდაგის მუშები და სხვა.

შეიძლება ჩვენ გვიპასუხონ; პური იაფად გეძლევათო; რომ უფრო კონკრეტიულად გავარჩიოთ კითხვა საილუსტრაციოთ მოვიყვან მაგალითს თვით ჩემი პირადი ცხოვრებიდან. მე ვარ უბრალო ტელეგრაფის მოხელე მუშა. ჯამაგირს ვღებულობ მე-4 კატეგორიით ხელზე 2310 მანეთს. ეს პროფესია რკინის გზის დარგში ისეთი პროფესიას წარმოადგენს, სადაც არავითარ ქრთამს და რაიმე ანგარებას ადგილი არა აქვს, დეპეშები ან აპარატი არ მოიპარვის და სხვა მას არაფერი აბარია.

ჩემი ოჯახი შესდგება რვა სულისაგან, რომელნიც პირდაპირი ჩემი სარჩენი არიან. ჩამოვთვალოთ მინიმალურად ჩემი ხარჯები. საუბედუროდ წყალს გარდა ყველაფერს ვყიდულობ, რადგანაც კერძო საკუთრება არ გამაჩნია: ამ გაჭირვების დროს ყოველივე მივყიდე—მოვყიდე, რათა შიმშილით არ დავხოცილიყავით.

თვეში ხან 15 დღე, ხან, ერთი კვირით მეძლევა რვა გირვანქა პური,—დღიურად—24 მანეთად. იმ დღეებში კი, როდესაც პური არ გვეძლევა, თვიურად მინდება 4 ფუთი სიმიდის ფქვილი, რომელიც დღევანდელ ბაზრის ფასობაზე ღირს 4,000 მ., ამას მიუმატოთ პურში გაცემული ათი დღის 240 მ., სულ 4240 მ., ახლა მიუმატოთ ძლიერ შეკვეცილი სხვა ხარჯები მაგ. ტანსაცმელი, ფეხი, ბავშების სკოლაში აღზრდა და სხვა და თქვენ ადვილად წარმოიდგენთ ჩვენს ჯოჯოხეთურ ცხოვრებას.

ჩემს ტაფაში ბევრი რკინის გზის მუშა მოსამსახურეები იწვის და, თუ ესენი იობის მოთმინებით ითმენენ ასეთ გაჭირვებას, ეს იმ ყალბი ლოზუნგების წყალობით, რომელსაც ჩვენი მთავრობა გადმოისვრის ხოლმე, სხვა და სხვა დროს როგორიც არის მაგალითად ეხლა ოსმალეთის შავი რეაქცია წალეკას გვიქადის, აგერ დენიკინი იქით ბოლშევიკები, შიგნით ანარხია გვაქვს და ის უნდა ჩავაქროთო და შემდეგში რომ ჩადგება ცხოვრება ნორმალურ კალაპოტში გაგაბედნიერებთო. ამას მიუმატოთ კიდევ ის გარემოება, რომ რუსეთის მდგომარეობას ისე უხატავენ ხალხს თითქო იქ ჯოჯოხეთური ცხოვრება იყოს და აქ კი მენშევიკების ბრძნული ტაქტიკის წყალობით სამოთხე არის. ასეთი ლათაიებით უხვევენ თვალებს და საუბედუროთ ზოგიერთ გულუბრყვილო მუშა მოსამსახურეებს კიდევაც სჯერათ ეს ლათაიები და მის გამო ითმენენ ასეთ შევიწროებას ნივთიერად და სულიერადაც მაგრამ როდემდის?

კრინტი ვერ დაგიძრავს ასეთ უსამართლოების წინააღმდეგ, მაშინვე „ანარქისტათ" მოგნათლავენ და ადგილსაც უნდა გამოეთხოვო.

რკ. გზელი მუშა **ესიკელაიშვილი.**

კომუნისტების დევნა

„ახალი" მეთოდი ბოლშევიზმის წინააღმდეგ ბრძოლისა.

სოფ. კასპიდან ჩვენი აგენტი აგზავნიდა ყოველ დღე 7 ცალ გაზეთ „საქ. კომუნისტისა" ქვემო-ჭალაში, მაგრამ სანამ გაზეთი მივიდოდა და დანიშნულებისამებრ, ვილაც ფანჯარაშვილი გვარდიის შტაბის უფროსი თავის ფიქრით სამსახურს უწევდა არსებულ წესწყობილებას იმით, რომ ამ „ხულიგანურ" გაზეთებს სისტემატიურად ხევდა. იძულებული შეიქნა აგენტი ამ მხრივ გაზეთის გზავნა შეეწყვიტა—ესეც შენი ლეგალიზაცია პარტიისა და მისი ორგანოსი!..

საჭიროა, რომ უმაღლესმა მთავრობამ ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს ასეთ საქციელს თავაშვებულ აგენტისა, რომ ბოლოს არ დასჭირდეს თავის მართლება, როგორც ამას ამხელდა ახლო წარსულში ერთ-ერთი კორესპონდენტთაგანი.

ჩვენ ისიც კარგათ გვწამს, რომ ასეთი ვაჟბატონი არ დაიგვიანებს შური იძიოს იმაზედ, ვისგანაც ეს გამხელილ იქმნა, მაგრამ რა უნდა ექნა მას, თუ ანგარიში მოსთხოვეს?!

საჭიროა ამ მხრივაც იქნეს ყურადღება მიქცეული ამ ვაჟბატონზედ და დროზედ გაამხილონ ის.

იხევ მე.

ქ. ფოთში დააპატიმრეს შვიდი ამხანაგი. მათ შორის ამხ. შმოროვი და დ. კილაძე.

მისალმებანი.

ჩვენ ს. გუბის კომუნისტური პარტიის წევრები მივესალმებით გაზეთ „საქართველოს კომუნისტს", როგორც ერთად ერთ დამცველს მუშათა და უღარიბეს გლეხთა ინტერესებისა; ვუსურვებთ მას გამარჯვებით წინსვლას დაუღალავი ენერგიით დასახულ მიზნის მისაღწევათ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ამასთანავე [illegible] გასაძლიერებლათ ჩვენ [illegible] ვილ 700 მანეთს.

ამხანაგების მონაწილეობით:

1) ბარნაბა [illegible] ვენ. ძე, 3) [illegible]

გაზეთ „საქ. კომუნისტის" ფონდი.

მივიღეთ მე-2 რაიონის პირველ ჩეიკაში შეგროვილი ამხანაგებს შორის გაზეთ „საქ. კომუნისტის" ფონდის საძლიერებლათ 1171 მ.

ჩვენი ფოსტა.

ფოთი. დაკო.

ლექსები არ გამოგვადგება. კორესპონდენციებს დავბეჭდავთ. მოგვზავნეთ კიდევ.

დრ. რედაქტორი:
მ. ორახელაშვილი.

თბილისის კომუნისტური ორგანიზაციის პირველი რაიონის ბიურო მოთავსებულია ჩერქეზოვის ქუჩაზე 135, სადაც პლეხანოვის სამკითხველოა.

ბიურო ღიაა საღამობით 5—7 ნახ. საათამდე.

თბილისის კომუნისტური ორგანიზაციის მეოთხე რაიონის ბიურო დროებით მოთავსებულია რუსთაველის სადგომში, სადაც სწარმოებს ახალი წევრების ჩაწერა და ძველი წევრების რეგისტრაცია. ბიურო ღიაა დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდე და საღამოს 4 საათიდან 7 საათამდე.

ამხანაგების საყურადღებოდ.

მეორე რაიონის ს. კ. პ. ბიურო დროებით გადავიდა ტატიანის [illegible] დან რუსთაველის სადგომში. მიღება [illegible] ველ დღე დილის 10 საათ.—12 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

მესამე რაიონის ს. კ. პ. ბიურო დროებით მოთავსებულია რუსთაველის სადგომში, სადაც სწარმოებს ახალი და ძველი წევრების რეგისტრაცია. ბიურო ღიაა დილის 10 ნახ. საათიდან ნაშუადღევის 1 ნახ. საათამდინ და ს. 5 ნახ საათ. 7. ნახ. საათ.

ბიურო ს. კ. პ. ლანჩხუთის რაიონული კომიტეტისა მოთავსებულია [illegible] სტე ებრალიძის შენობაში (მუშათა [illegible] ნში), აქვე მოთავსებულია დროებით გურიის კომიტეტი საქართველოს [illegible] გაზრდათა კომუნისტური პარტიისა.

რაიონ. კომიტეტის პრეზიდიუმი.

ორგანიზაციების საყურადღებოთ!

საქ. კომ. პარტიის ცენტრ. კომიტეტის საწყობში არის შემდეგი გამოცემები. ორგანიზაციებს შეუძლიათ მოითხონ კომიტეტის სადგომში—ტფილისი, პასკევიჩის ქ. № 3.

1) საგუბერნიო თათბირი ქ. ტფილისში და დადგენილება მიწის შესახებ.
2. კომუნისტური პარტიის მანიფესტი.
3. საბჭოთა რესპუბლიკა.
4. კომუნისტური ინტერნაციონალის პლატფორმა.
5. ვლ. როზანოვი—იმპერიალიზმი.
6. კავკასიის მშრომელ მასსას.
7. მიწის სოციალიზაციის ძირითადი კანონი.
8. ლენინის მოხსენება და სიტყვა მე[illegible] საბჭოთა ყრილობაზე.
9. ნ. ლენინი—სახელმწიფო და რევოლიუცია.
10. კობა (სტალინ) ჯუღაშვილი—დიალექტიური მატერიალიზმი.
11. კ. მარქსი და ფ. ენგელსი—კომუნისტური მანიფესტი.
12. ნ. ბუხარინი—პროგრამა კომუნისტებისა (ბოლშევიკების).
13. პარტიული წესდება.

[illegible] ამბა [illegible] რუსთაველის პროსპ. № 12.